

Опанащук А. С.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В2 Дизайн,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

АДАПТАЦІЯ ГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ МАЛЬОПISУ ДО ДРУКОВАНОГО ТА ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА: НА МАТЕРІАЛІ АВТОРСЬКОГО ПРОЄКТУ «ПЕРЕВІРЯЙ ПЕРЕД ПОШИРЕННЯМ»

Мальопис як форма візуального нарративу поєднує графічне зображення, текст, послідовність кадрів і ритм читання в цілісну систему візуальної комунікації. У графічному дизайні така форма потребує не лише художньої виразності, а й чіткої організації сторінки, типографіки, масштабу, композиційних акцентів та логіки взаємодії читача з матеріалом [1; 3]. Актуальність теми пов'язана з тим, що авторський мальопис дедалі частіше функціонує одночасно як друковане видання і як цифровий продукт для перегляду на екрані.

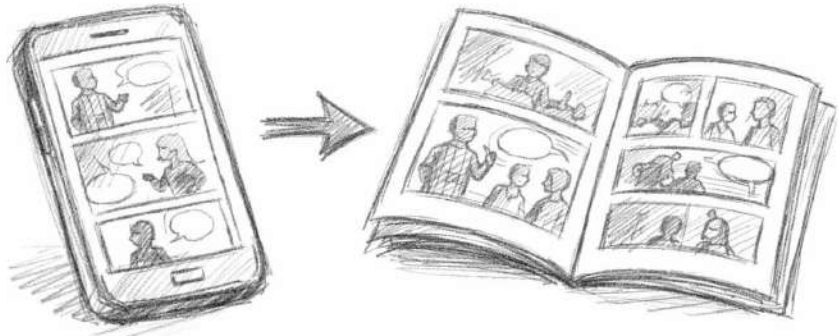
Метою роботи є визначення особливостей адаптації графічного матеріалу мальопису до друкованого та цифрового середовища на матеріалі авторського проєкту «Перевірляй перед поширенням». У межах цієї мети розглядаються композиція, масштаб, деталізація, типографічна читабельність і ритм візуальної оповіді, оскільки саме ці параметри найбільше змінюються під час переходу від сторінки до екрана.

У друкованому форматі сторінка або розворот сприймаються як завершена композиційна площина. Читач одночасно бачить кілька кадрів, відчуває напрям руху, паузи між епізодами, співвідношення текстових блоків і зображення. У цифровому середовищі сприйняття частіше стає фрагментарним, оскільки увага зосереджується на окремому кадрі, частині сторінки або вертикальній послідовності екранних блоків [2; 4].

Візуальне порівняння подачі графічного матеріалу в різних середовищах демонструє, що адаптація не зводиться до механічного масштабування зображення (рис. 1). Для друку важливо зберегти цілісність сторінки, баланс полів, щільність деталей і стабільність шрифтового рішення. Для цифрової версії значення набувають укрупнення головних сцен, чіткіший контраст, зменшення другорядної деталізації та посилення локальних смислових центрів [1; 4].

Окремої уваги потребує типографіка. Текстові й графічні елементи коміксу працюють як взаємозалежні складові, тому зміна носія впливає не тільки на розмір реплік, а й на співвідношення філактеріїв, кадру, фону та

вільного простору [3]. У друкованому середовищі можливе складніше компонування сторінки, тоді як цифровий перегляд вимагає більшої читабельності, помірного обсягу тексту в одному екранному фрагменті та зрозумілої ієрархії повідомлення.

Рис. 1. Схема візуалізації наративу засобами цифрових технологій у дизайн-проектванні мальовису

Ритм читання також змінюється залежно від носія. У друкованому мальовисі він задається перегортанням сторінок, розташуванням кадрів і композицією розвороту. У цифровому середовищі цей ритм формується скролінгом, розміром екрана та інтерфейсом платформи. Досвід створення веб-коміксу засвідчує, що цифровий формат потребує врахування способу публікації, послідовності перегляду та зручності взаємодії з аудиторією [2].

Для авторського проєкту «Перевір'яй перед поширенням» адаптація графічного матеріалу має прикладне значення. Зміст мальовису потребує чіткої та доступної подачі, тому в друкованій версії доцільно зберігати цілісність сторінки, а в цифровій версії посилювати окремі композиційні вузли, збільшувати ключові фрагменти, контролювати контраст і скорочувати надлишкові деталі. Подібне поєднання веб-формату й друкованого стандарту простежується у студентських дизайн-проєктах, де авторський комікс розглядається як цілісний проєкт із різними умовами подання [5].

Адаптація графічного матеріалу мальовису до друкованого та цифрового середовища є самостійним етапом дизайн-проектвання. Вона передбачає переосмислення композиції, масштабу, деталізації, типографіки та ритму читання без втрати художньої цілісності твору. На матеріалі проєкту «Перевір'яй перед поширенням» підтверджено, що якість адаптації визначається здатністю зберегти логіку візуальної оповіді, читабельність і комунікативну переконливість у різних форматах подачі [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колісник О. В. Специфіка сучасних коміксів. Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі : монографія / за заг. ред. О. В. Колісник. Київ : КНУТД, 2022. С. 16-34.
2. Довженко І. Специфіка створення веб-коміксу. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 27 квіт. 2023 р. : у 2 т. Київ : КНУТД, 2023. Т. 1. С. 229-231.
3. Крикуненко С. В. Структурно-стилістичні компоненти коміксу в реальному просторі формування видовищної культури. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 3. С. 50-56.
4. Соломатова В. В. Особливості цифрової візуальної культури в сучасних мобільних додатках. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 4. С. 74-79.
5. Недзельська Т. О. Розробка дизайну-проєкту авторського коміксу в етностилі «Дивотворці» : кваліфікаційна робота бакалавра. Київ : КНУТД, 2024.